

Oecumenische viering 24 januari 2024 in de Kerk van Leliëndaal in Mechelen

Preek verzorgd door dominee Jelle Brouwer

Gemeente van Christus,

in de Bijbel hebben vreemdelingen een streepje vóór. Ze genieten, net als weduwen en wezen, de speciale bescherming van de Heer. Want God trekt niet de kaart van de machtigen en sterken, maar kiest eerder de kant van diegenen die geen andere helper hebben. En Hij draagt dan ook de mensen die in Hem geloven op om dat voorbeeld te volgen en vol compassie en gastvrijheid in het leven te staan. Nu was dat voor reizigers in het oude Oosten vaak een zaak van levensbelang, vooral in dunbevolkte streken of in vijandig gebied. Je ziet dat aan de beide Bijbelverhalen die we vanavond samen lezen.

Als aartsvader Abraham vanuit de ingang van zijn tent midden op de dag drie mannen ziet passeren, maakt hij er zich niet gemakkelijk vanaf. Hij wacht niet totdat zij naar hem toekomen om te vragen wat ze nodig hebben, nee: hij rent op hen af en nodigt hen uit om hem met hun bezoek te vereren. Wat dat betreft wordt dit verhaal wel gelezen als een tegenbeeld van de geschiedenis van Sodom, een hoofdstuk verderop, waar de reizigers niet gastvrij opgenomen worden, maar lastiggevallen. En ook verderop in de Bijbel (Jr. 23:14, Ez. 16:48vv) wordt de zonde van Sodom eerder geïdentificeerd als schending van het gastrecht en mishandeling van kwetsbare mensen dan als een seksueel vergrijp.

Maar goed, daar staat dus het verhaal van Abrahams gastvrijheid tegenover, die ons in het boek Hebrreeën (13:2) ten voorbeeld wordt gehouden: ‘zo hebben sommigen zonder het te weten engelen ontvangen’. En inderdaad, Abraham slooft zich uit in zijn zorg voor die drie onbekende gasten die uiteindelijk boodschappers van God zullen blijken te zijn. Op het heetst van de dag spant hij zich in, zet ze versgebakken brood voor, boter en melk en een gebraden kalf. Hun bezoek is niet een plicht die hij nu eenmaal moet vervullen, of hij wil of niet, maar hij beschouwt het als een eer om hen te ontvangen. En daarmee identificeert hij zichzelf als een gelovig man, een vriend van God. Wie met de Bijbel vertrouwd is, weet, hoe het dan verder gaat. Hoe de Heer als een speciale zegen aan Abraham bekend maakt, dat Sara en hij een zoon zullen krijgen in hun ouderdom - niet als een beloning voor zijn goede daden, maar vanwege zijn geloof en zijn trouw aan God en mensen. En een zegen, dat is niet iets om voor jezelf te houden, maar uit te delen aan alle mensen in je omgeving, om zo te laten zien, hoe Gods zorg uitgaat naar iedereen.

En dat zien we dan ook terug in onze evangelielezing. Hoe er van ons wordt gevraagd volledig God ten dienste te staan door Zijn liefde voor ons door te vertalen in zorg voor elkaar. Want dat is het unieke aan deze God, dat Hij Zijn eer niet wil delen met andere machten, maar tegelijk allen die in Hem geloven uitnodigt om Zijn liefde voor mensen door te vertalen in hun eigen houding tegenover elkaar. En in het voorbeeld dat volgt wordt duidelijk gemaakt, dat we daarbij de grenzen niet te eng moeten trekken. Uiteindelijk is het een Samaritaan, vertegenwoordiger van een bevolkingsgroep die als vijandig en andersgelovig werd beschouwd, die het dichtst bij God blijkt te staan. Kennelijk gaat het in de ogen van God toch minder om de zuivere leer dan om een zuiver leven. De priester en de leviet die vast gegronde redenen hadden om de gewonde man uit de parabel links te laten liggen, vallen door de mand. En het is de Samaritaan, de ander, de vreemdeling, die zich zijn lot aantrekt en die daarmee tot zinnebeeld wordt van de zorg van God zelf en daarmee tot voorbeeld van ieder die Hem wil dienen.

Ik denk, dat we daarin ook de boodschap moeten zien die ons vandaag tegemoet klinkt. We worden uitgenodigd om ons geloof niet in de eerste plaats te beleven in het juiste verstaan van

de dogmatiek in al haar finesses maar in de juiste verhouding tot God en elkaar. Dat we boven onze verschillen uit zoeken naar dat wat ons verbindt en - en dat is misschien nog wel het allerbelangrijkste - in onze gezamenlijkheid als volk van God proberen om Zijn liefde en zorg voor Zijn Schepping en Zijn mensenkinderen concreet te maken, niet in de laatste plaats door in Zijn naam er te zijn voor de zwakken en kwetsbaren, in gastvrijheid en compassie, om in hen Christus Zelf te ontvangen (Mt. 25).

In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.